

Notat: Buskørsel i Bofællesskaberne april 2018

Baggrund	1
Praksis i dag	2
Mulige modeller for transport af borgere i bofællesskaber	4
Kontakter	6
Bilag: Eksempler på busdrift	8

Baggrund

I Hedensted Kommunes bofællesskaber har vi eller har adgang til en række busser og enkelte biler, der anvendes til forskellige transportformål sammen med borgerne. Driften har hidtil været finansieret blandt andet ved opkrævning af 'kørepenge' fra borgerne.

Ankestyrelsen har i Udtalelse af 3. juli 2017 udtalt, at kommuner og regioner ikke lovligt kan opkræve særskilt betaling af beboere for private ture i busser tilhørende botilbuddet oprettet efter servicelovens §§ 107 og 108. KL konkluderer, at Ankestyrelsens udtalelse også omfatter botilbud oprettet efter almenboliglovens § 105, med støtte efter servicelovens § 85. Det betyder dermed også bofællesskaberne i Hedensted Kommune.

Det fremgår af udtalelsen, at der ikke er hjemmel i Serviceloven til at opkræve for ydelser efter servicelovens § 85 om socialpædagogisk støtte, herunder kørsel, og altså heller ikke for privat kørsel.

Det fremgår endvidere af udtalelsen, at et botilbud vederlagstrit *kan* stille transport til rådighed til beboernes private aktiviteter.

Da institutionsbegrebet blev afskaffet i forbindelse med vedtagelsen af bistandsloven i 1998, var et af formålene, at udviklingshæmmede borgere skal sidestilles med alle andre ikke handicappede borgere. De skal fortsat kompenseres for udgifter, der er en følge af deres nedsatte funktionsevne, altså kørsel, hvor der er behov for, at der er en pædagog med, da det er en del af den ydelse, de modtager ved opholdet i et botilbud. Denne type kørsel omtales i det følgende som 'pligtig kørsel'. Anden kørsel, hvor borgeren kan selv, er ikke en kommunal opgave.

Udvalget bedes derfor træffe beslutning om hvorvidt Hedensted Kommune fremadrettet ønsker at tilbyde privat kørsel, der ikke er pligtig, via biler og busser i bofællesskaberne uden at modtage betaling fra borgerne - eller om man fremadrettet kun vil tilbyde pligtig kørsel.

Reglerne omkring drift af busser er kompleks eftersom flere lovgivninger er aktive på området og ikke nødvendigvis er i overensstemmelse med hinanden. Således er både taxalovgivning, buslovgivning, sociallovgivning, skatteregler og kommunalfuldmagten i spil.

Pligtig kørsel og Privat kørsel

Der kan ikke laves en opstilling af hvad, der er pligtig kørsel og hvad der er privat kørsel. Der er tale om pligtig kørsel, når det, grundet den enkelte borgers funktionsnedsættelse, er nødvendigt, at personale er med til understøttelse af borgeren i forbindelse med kørslen. Dét, der kan betegnes som pligtig kørsel vil derfor være forskelligt fra borger til borger.

Eksempel: Borger skal til tandlægen.

- a) Borgeren kan selv tage offentlig transport hen til tandlægen og kan også selv begå sig inde ved tandlægen. I denne situation tager personalet ikke med borgeren, og borgeren afholder selv udgiften.
- b) Borgeren kan godt selv tage bussen hen til tandlægen, men har brug for personalets hjælp til at kommunikere med tandlægen.
Her tager borgeren selv bussen og mødes med pågældende personale hos tandlægen, og borgeren afholder selv egen transportudgift.
- c) Borgeren kan ikke finde ud af selv at tage med en bus og stå af det rigtige sted samt begå sig i bussen. Borgeren bliver meget overstimuleret af de mange mennesker og bliver i bedste fald enormt træt efter en bustur og i værste fald har borgeren en udadreagerende adfærd og ødelægger inventar med videre. Borgeren er træt når vedkommende ankommer ved tandlægen og kan ikke overskue at samarbejde omkring undersøgelsen.
I denne situation kører borgeren alene med en medarbejder i en kommune-ejet bil eller bus hen til tandlægen hvor medarbejderen ligeledes understøtter borgeren. Transportudgiften afholdes af bofællesskabet.

Fritidsaktiviteter

I bofællesskaberne i Hedensted Kommune har hver borger 7 timers pædagogisk ledsagelse pr. måned til fritidsaktiviteter. Dette er en del af grundpakken i enhederne og er således et ens grundlag for alle borgere visiteret på vores bofællesskaber. Inden for denne ramme beslutter bofællesskaberne, i samarbejde med beboerne, hvad timerne skal bruges til. Det kan f.eks. være en tur i svømmehal, Sølundfestival, biograftur, "tur i det grønne" osv. Hvordan de 7 timers pædagogisk ledsagelse anvendes er ligeledes afhængigt af borgerens funktionsniveau. Hvis borgeren har behov for støtte til transport i forbindelse med de 7 timers pædagogisk ledsagelse, bliver der tale om en pligtig kørsel.

Praksis i dag

(Se i øvrigt Bilag side 8.)

Indtil ankestyrelsens udtalelse har bofællesskaberne i Hedensted Kommune på forskellig vis opkrævet penge hos borgerne i enhederne for kørsel, hvis ikke der var tale om en visiteret ydelse. Ingen af bofællesskaberne har afsat særskilte midler i budgetterne i forhold til bussernes drift, vedligehold, afskrivning osv.

Der er meget stor forskel på hvor meget og hvordan busser og biler anvendes på bofællesskaberne i dag. Nogle busser anslås at køre cirka 10.000km/år, mens andre anslås til at køre det dobbelte.

Udgifter til busdrift i 2017 og borgerbetaling

Af nedenstående fremgår den samlede udgift til buskørsel i de angivne enheder i 2017. Udgiften er angivet både med og uden borgernes indbetaling. Gennemsnitsdriftsudgiften for bofællesskaberne er ca. 30.000 kr. pr. bofællesskab. Kørertøjernes anskaffelsespris blev udgiftsført i anskaffelsessåret. Den gennemsnitlige driftsudgift på 30.000 kr. pr. bofællesskab er udgiften ved løbende drift uden afskrivninger.

	Driftsudgifter ekskl. Moms:	Borgernes indbetaling udgjorde i 2017:	Hedensted Kommunes reelle udgift i 2017:
Busdrift Rørkærvej og Solhøj (deler bus)	54.306,67 kr.	50.123,57 kr.	4.183,10
Lunavej	13.099,10 kr.	18.049,67 kr.	- 4.950,57 kr.
Egevej	40.777,03 kr.	15.797,22 kr.	24.979,81 kr.
Uldum BOF – Egespring	28.034,12 kr.	65.335,06 kr.	- 37.300,94 kr.
Rugmarken	9.155,00 kr.	-	9.155,00 kr.
Ledsagerudgifter transport	3.460,22 kr.	-	3.460,22 kr.
I alt	148.832,14 kr.	149.305,52 kr.	-473,38 kr.
Gennemsnitspris pr. bosted	29.766,43 kr.		

Udover ovenstående udgifter har bofællesskaberne udgifter, hvis / når der bestilles taxa til pligtig kørsel.

Det er ikke muligt at angive udgifter for driftsudgifter for busser på Højtoften, Syrenvænget og Uldum BOF – afdeling Åbo, da disse busregnskaber ikke kører i Hedensted Kommunes økonomisystem.

Egespring har et højt overskud i 2017 på 37.300,94kr. Dette overskud fremkommer fordi Egesprings borgere foruden driftsudgifter har indbetalt samlet 60.000kr i afbetaling på gæld til bussen – pengene til køb af bussen er i sin tid lånt af Hedensted Kommune. Restgælden i 2018 er omkring 30.000kr.

På Rugmarken har man ikke opkrævet borgerne for kørsel. Rugmarken ejer ikke egen bus, men har dog fra medio 2017 lånt bus fra Egevej. Udgifterne dækker derfor også over taxakørsel og udgifter til LetsGo Bus i 2016 (faktureret 2017).

Posten "Ledsagerudgifter transport" dækker over udgifter til transport af personale i bofællesskaberne hvor en borger er blevet ledsaget f.eks. i taxa/bus o.lign.

Mulige modeller for transport af borgere i bofællesskaber

Fremover vil der i praksis være 3 modeller at vælge i mellem.

1. Ingen transportmidler
2. Transportmidler ejet af kommunen
3. Transportmiddel ejet af forening

1 Hedensted Kommune bestiller transport og afholder udgifter til pligtig kørsel

Der er ingen busser og biler på bofællesskaberne. Alt kørsel bestilles via kørselsordninger og taxa. Hedensted Kommune (eller Regionen¹) afholder udgifter til pligtig kørsel. Borgeren afholder selv udgifter til privat kørsel. Hedensted Kommune ejer således ikke selv transportmidler, men bestiller transport, når det er nødvendigt.

Økonomi

Der vil ikke være faste udgifter til f.eks. vægtafgift på bofællesskaberne. Alt transport afholdes via forskellige kørselsordninger og ved bestilling af regulær taxa. Der vil derfor kunne forventes en stigning i udgiften til de forskellige kørselsordninger og til taxakørsel. Der har ikke været muligt at lave en beregning på de stigende udgifter til taxa. De stigende taxa udgifter vil dog sandsynligvis kunne holdes inden for nuværende udgifter til transport, men det vil ske på baggrund af, at omfanget af transport vil falde væsentligt.

Pædagogik og praktik

Ulemperne ved denne model er, at det i praksis er personalet, der står for booking af transport, hvilket er en administrativ tung opgave. Indimellem vil det ikke være muligt, at få transport tilpasset den enkelte borgers behov. Ved de 7 timers pædagogisk ledsagelse pr. måned til fritidsaktiviteter kan mere end 1 time gå op i ren transport hvis borgeren skal køre via en kørselsordning med mange opsamlinger undervejs. Længere ture og mange nye ansigter, kan være hårdt for nogle af borgerne inden for målgruppen. Andre borgere har svært ved at forstå, at skulle vente og vil derfor have brug for, at have en pædagog tæt på, mens de venter på den bestilte transport.

I dag anvendes 'en tur ud i det blå' hos nogle borgere som et pædagogisk værktøj hvor borgeren er på tomandshånd med en pædagog. Dette vil ikke være muligt med denne model. Flere af Voksenhandicaps bofællesskaber ligger i yderzoner i Hedensted Kommune, der er en geografisk stor kommune. Det kan derfor være svært at få offentlig transport til at passe sammen med fritidsaktiviteter og lignende.

Det vil have pædagogiske og praktiske konsekvenser for borgernes deltagelse i aktiviteter udenfor bofællesskaberne, hvis der konsekvent skal bestilles ekstern transport til alle kørsler.

2 Hedensted Kommunes bofællesskaber ejer busser/biler

Bofællesskaber kan vælge at anskaffe transportmidler med Hedensted Kommune som ejer. Der må ikke opkræves penge til transport af borgere, så hvis bussen anvendes til privat kørsel afholdes den fulde udgift af Hedensted Kommune.

Økonomi

Da der ikke må opkræves penge hos borgeren til omkostningerne vedrørende transport skal alle udgifter til transport afholdes sammen med botilbuddets øvrige omkostninger. Det vil sige, at omkostningerne vil skulle indgå i beregningen af taksten for opholdet i botilbuddet.

¹ Jf. Ledsageraftalen under Sundhedsaftalen.

Ved model om kommunale busser / biler vil der ske en løbende udskiftning af nuværende busser og biler, da de eksisterende transportmidler generelt trænger til udskiftning. Der er ikke opsparet penge til denne udskiftning.

Bofællesskabslederne har vurderet, at Voksenhandicap har brug for 5 busser (heraf 2 liftbusser) og 5 personbiler til transport af borgerne, hvis praksis i dag skal bibeholdes. Anskaffelsen kan vælges som enten leasing eller indkøb.

Ifølge Indkøbskontoret leaser Hedensted Kommune pt. biler for 2.000-2.500 kr. om måneden inkl. serviceaftale pr. bil. Derudover er der udgift til brændstof.

I et tilbud omkring leasing af busser indhentet i anden sammenhæng har Voksenhandicap fået tilbud på leasing med løbetid på 96 måneder til omkring 4.200kr/mdr. uden lift og lidt mere med lift.

Nyprisen for en Peugeot 208 er ca. 130.000 kr. og en bus ca. 450-550.000 kr. alt efter om det er med eller uden lift.

Det anslås at der køres ca. 10.000 km om året pr. køretøj, hvilket giver en samlet udgift til brændstof på ca. 62.000 kr. pr. år ved 5 busser og 5 biler.

Ved ny anskaffelse af køretøjer vil udgiften være på 3.150.000 kr. Der til kommer en årlig udgift til brændstof på i alt 62.000 kr. derudover kommer service. vægtafgift, forsikring mm.

Finansieres anskaffelsen via Kommune Leasing vil aftalerne være inkl. service mv. Den årlige leasingudgift inkl. brændstofforbrug vil være ca. 80.500 kr. pr. bofællesskab.

	Anskaffelsespris	Årlig leasing ydelse
Bus	500.000kr	54.300kr
Bil	130.000kr	30.000kr
Samlet 5 biler og 5 busser	3.150.000kr	421.500kr
Brændstofforbrug i alt		62.000kr
Årlig udgift i alt		483.500kr
Gennemsnitspris pr. bofællesskab v. 6 bofællesskaber		80.500kr

Jævn før tidligere opgørelse over nuværende udgifter, så er den gennemsnitlige udgift ca. 30.000 kr. årligt pr. bofællesskab. Det vil sige en udgiftsforøgelse på gennemsnitligt 50.000 kr. pr. bofællesskaber pr. år. Det vil sige 300.000 kr. i alt pr. år.

Pædagogik og praktik

Denne model er fleksibel i forhold til beboernes behov, da borgeren ikke på samme måde er nødt til at være klar til et præcist klokkeslæt, som ved bestilling af taxakørsel. Desuden kan en køretur med en borger anvendes som et pædagogisk værktøj. Det er et kendt faktum, at de offentlige transportmidler kan være udfordrende at anvende i en kommune som vores med store geografiske afstande.

3 Foreningsejet bus

En forening tilknyttet bofællesskabet – f.eks. en pårørendeforening eller "Husets Venner" kan indkøbe og drifte en bus, der kan bruges til foreningens aktiviteter ud af huset. Det står

enhver pårørende eller sponsor frit for at stille bus til rådighed for beboerne. Hvis en forening ønsker at købe en bus, er der mulighed for at søge en række fonde til indkøbet. Driftsudgifterne skal afholdes af foreningens medlemmer.

Vi har i april har været i dialog med Center for Frivilligt Socialt Arbejde og deres jurister for at afdække, problemstillinger ved etablering af foreninger af denne type. Center for Frivilligt Socialt Arbejde understreger, at sammenstillingen af foreninger og busdrift er et meget komplekst område lovgivningsmæssigt, og henviser til SKAT og Trafikstyrelsen for afklaring af konkrete problemstillinger, da de ikke føler sig ordentligt klædt på til at kunne give fyldestgørende svar, som de er sikre på er juridisk gangbare. Det er derfor fortsat uklare om hvorvidt Hedensted Kommune må indbetale brændstofsudgifter til en forening ved lån af bussen til pligtig kørsel. Det er ikke tilladt, at oprette en forening alene med det formål, at udøve busdrift, da det vil blive anset som havende et erhvervs-mæssigt, konkurrenceforvridende formål.

Hedensted Kommune vil som myndighed skulle påtale, hvis en bus bliver drevet under erhvervs-lignende forhold uden de fornødne tilladelser.

Hedensted Kommune kan ikke være involveret i administration af en foreningsejet bus. Hedensted Kommune må ligeledes ikke være involveret i finansiering, driftsudgifter eller fremgå af registreringsattesten.

Det er medlemmerne af foreningen, der gennem vedtægterne bestemmer anvendelsen af bussen. Herunder hvordan og i hvilket omfang Hedensted Kommune vil kunne bruge bussen.

Det er sandsynligt, at en foreningsmodel vil betyde, at nogle enheder vil have en bus til rådighed, mens andre enheder ikke vil.

Sameje

På Syrenvænget i Juelsminde har borgerne på bofællesskabet købt en bus i fællesskab og indgået en aftale om sameje af fælles bus ved egen advokat. De 10 oprindelige beboere anskaffede bussen ved hver at indskyde 22.000 kr. I kontrakten beskrives hvordan man betaler for den løbende drift og hvordan man ind- og udtræder af samejeaftalen. Der er oprettet særskilt bankkonto til udbetalinger og indbetalinger vedr. driften og det fremgår af samejeaftalen, at det forudsættes at kommunens personale er chauffører og regnskabsførere. Kommunen betaler til buskontoen for de kørsler der er visiteret til. Alt andet kørsel betales af beboerne selv.

Jævn før ovenstående, så er det uklart om Syrenvængets model kan udbredes, da Hedensted Kommune dermed vil være med i driften af bussen som regnskabsførere.

Kontakter

Notatet er udarbejdet af udviklingskonsulent, Marie Holm Andersen, Voksenhandicap, Økonomikonsulent, Rasmus Ole Hansen, Budget og Regnskab og jurist, Bente Pedersen, Staben i Social Omsorg.

Jurist, Lene Lund, Borgmestersekretariatet har bidraget med referater fra KLs erfa møder.

Kørselskoordinator, Lars Oksbjerg, Kørselskontoret har bidraget med oplysninger om reglerne for tilladelsesfri kørsel og kørsel i henhold buslovgivningen, taxalovgivningen og foreningslovgivningen.

Lederne i bofællesskaberne har bidraget med viden om hvordan transport hidtil er blevet løst.

Vejle Kommune har været kontaktet, for at høre hvordan de løser transportudfordringer i enhederne. Der sidder pt. en arbejdsgruppe i kommunen og arbejder på opgaven hvorfor vi ikke har fået et endeligt svar.

Center for Frivilligt Socialt Arbejde har været kontaktet med henblik på afklaring i forhold til model 3 med en bus ejet af en forening. Centeret understregede flere gange i korrespondancen både telefonisk og skriftligt, at de er uklare på lovgivningen og ikke vil give direkte rådgivning inden for området. De foreslog derfor, at man i hver enkelt situation som forening tog kontakt til henholdsvis SKAT og Trafikstyrelsen for afklaring om regler.

Bilag: Praksis i dag - Eksempler på kørsel

Der er i bofællesskaberne tradition for, at der arrangeres kørsel i de nuværende busser til arrangementer på tværs af enhederne og arrangementer 'ud af huset'.

Blandt andet tager næsten alle borgere årligt til Sølund Festival. I dag kører borgerne i bofællesskabernes busser til Sølund. Der afholdes også årlige endagsture/sommerferieture i beboerferierne ligesom mange af borgerne kører til Klub 88 hver anden uge.

Nogle borgere køres ind i mellem hjem til forældre på weekendbesøg eller på kirkegården for at besøge afdøde pårørende.

Desuden anvendes busserne når borgere skal køres til læge o.lign. Nogle af beboerne er tilknyttet klinikker, der ligger forholdsvis langt fra deres bosted. F.eks. specialtandlæge i Odder eller Skanderborg (Sølund), eller Oligofreniklinikken i Risskov.

Eksempler på bus- og bilkørsel i dag med faste frekvenser	Eksempler på bus og bilkørsel i dag lejlighedsvis
<p>Kørsel til borgernes aktivitetsklub Klub 88, der mødes hver 14. dag.</p> <p>Nogle borgere går fast til fysioterapi.</p> <p>Faste køreture med borger-pædagog 1:1 med pædagogisk sigte.</p> <p>Nogle borgere køres til indkøbssted hvor der handles ind.</p> <p>Flere borgere går til forskellige, faste ugentlige fritidsaktiviteter: Idræt, svømning, ridning, samspil</p>	<p>Sølund Festival 1 gang årligt.</p> <p>Specialtandlæger, Lægehus, oligofreniklinikken, Sygehus – Horsens/Vejle/Århus, Ørelæge, Tandlæge, Speciallæge, bandagist</p> <p>Sommerferieture/koloni + endagsture i beboerferierne</p> <p>Diverse aktiviteter f.eks.: Bowling, diskotek, biograf, juleture, besøge pårørende, museumstur, arrangementer på STU (Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse), arrangementer på andre bofællesskaber, besøg på kirkegården samt bevægelsesaktiviteter uden for huset.</p> <p>Indkøb af større ting med borgerne i Horsens eller Vejle. F.eks.: tøj eller indbo o. lign et par gange om året.</p> <p>Indkøb af pendlerkort til borgere i Horsens eller Vejle.</p>